

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre. . . . 6 kor.
 Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
 1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
 Városháza, földszint 8. szám.
 Ide kerülik a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
 Városi könyvnyomda-vállalat
 Irodája ide küldendők az elő-
 fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. CSÜRÖS FERENC, kultúratanácsnok. Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS, főlevéltáros, tb. tanácsnok.

A gazdasági tanácsnoki állás.

A városi tanács egyik régi, érdemes tagja, *Medgyassay Miklós* tanácsnok meg fog válni eddigi állásától, hogy helyét az árvaszéki elnökséggel cseréje fel. Tehetségét, szakbeli tudását oly helyen fogja érvényesíteni, ahol régebbi gyakorlata alapján teljesen otthonosan érzi magát s ahol a köz javát a legsikeresebben munkálhatja.

S ezzel újból előtérbe nyomul a gazdasági tanácsnoki állás betöltésének kérdése. Városunk főrvényhatósági bizottsága egy régebbi határozatával már kifejezte elvi állásfoglalását, midőn kívánatosnak tartotta, hogy ez a tanácsnoki állás ne pusztá jogi képzettségű, hanem gazdasági szaktudású férfival legyen betöltve.

Nagyon helyes alapra helyezkedett ezzel a kívánságával, mert valóban ha valahol, ugy ennél az állásnál van szükség *szakbeli* tudásra, alapos és széleskörű gazdasági szakismeretre.

Mindenki előtt jól tudott dolog, hogy Debrecen városa az utolsó évtizedben rohamos léptekkel indult meg a haladás útján. Sok mulasztást kellett pótolnia, hogy csak azt a színvonalat elérje, melyre Magyarország vidéki nagy városai már eljutottak. Nagyszabású városi létesítményeket kellett megvalósítania, ha a fejlődés útján teljesen visszamaradni s a harmadrangú vidéki városok sorába visszaesni nem akart. A csatornázás, vízvezeték, városrendezés, az egyetem létesítése stb. stb. óriási összegeket emésztettek fel, melyeket azonban áldozatul kellett hozni a város jövője érdekében. Ezekkel azonban a nagyszabású létesítmények sorozata nincs lezárva. Ha Debrecen városa fényes multjának megfelelően meg akarja tartani vezérszeréjét a tisztántuli országországban, újabb áldozatoktól sem szabad visszariadnia.

Ehez azonban az szükséges, hogy megfelelő anyagi erővel rendelkezze.

Debrecen ingatlan-tulajdon dolgában egyike a leggazdagabb magyar városoknak. Az egész ország előtt tudott dolog ez, de egyszersmind általános az a nézet is, hogy a város hatalmas

ingatlanait nem használja ki eléggé. Már pedig itt a sarkpontja a város jövődébéli gazdasági politikájának. A már meglévő és még ezután megvalósítandó létesítmények sok pénzt, igen sok pénzt kívánnak, melyet a jövő fejlődés érdekében elő kell teremteni.

Ennek két útja van: vagy az adózó polgárság áldozatkészségét kell igénybe venni, vagy az ingatlanok hozamát kell fokozni.

A városi tanács álláspontja az, hogy bár az előbbire is számítani kell, de mégis inkább az utóbbit kell alapul venni, hogy az adózó polgárság ugy is eléggé igénybe vett áldozatkészsége lehetőleg kimélve legyen.

Nagyon természetes következménye már most a tanács ilyen álláspontjának az, hogy a gazdasági tanácsnokságra oly férfit kíván, kinek tehetsége, szaktudása és széles látóköre biztosíték arra, hogy a város ingatlanainak az eddiginél eredményesebb gyümölcsötetésben lesz részük.

Olyan férfit kell a város érdekében erre a célra megnyerni, aki már bizonyosságát adta annak, hogy rendelkezik a megfelelő tudással, találekony-sággal és a hazai és külföldi városi gazdálkodás ismeretével.

Hogy találekonyssággal mily hatalmas új forrásait lehet megnyitni a város jövedelmeinek, elegendő rámutatnunk a létesítendő halastóra. Az eddigi szikes, mit sem érő, jövedelmet nem hajtó terület mily tekintélyes összeggel fogja majd szaporítani a város jövedelmeit, ha a még folyamatban levő tárgyalások kellő befejezést nyernek! Ez csak egy véletlenül fölmerült ötletből keletkezett új jövedelem-szaporulata a városnak, mely valósággal ölébe hullott.

Mennyi lappangó ilyen jövedelem-forrása lehet még Debrecen városának, melyeknek előtárásához semmi más nem szükséges, mint egy arravaló, kellő szaktudással rendelkező gazdasági tanácsnok, akinek e források feltárásához megvan a kellő tudása és találekony-sága.

Debrecen városi törvényhatóságára vár a nehéz feladat, hogy a gazdasági tanácsnoki állást

az odaváló szakeróvel betöltse. Sulyos felelősséggel jár ez a feladat, mert kétségtelen, hogy a város egész jövő fejlődésére kiható fontosságú, ki fogja ezental intézni Debrecen város gazdasági politikáját.

Éppen ezért a választásnál nem szabad szóhoz jutnia semmiféle baráti, családi- vagy magánérdeknek, vagy bármiféle más — egyébként tisztetlemért — szempontnak, a választók előtt ne lebegejen más ennél az igen fontos és nagy-sulyu elhatározásnál, mint egyes-egyedül: *a város érdeke.*

Cs.

Mősök temetője.

Márk Endre, az új polgármester valósította meg azon kegyeletes óhaját, hogy a nagy világharcban megsebesült s a debreceni kórházakban elhalt hősök a régi honvédtetőbe temettesenek. Ez volt Márk Endre polgármesterségének harmadik nagyobb kiemelkedő ténye. (Az első a pártküzdelmeknek kiküszöbölése, a második az élelmiszerek árának hatósági meghatározása.) Mindegyik fontos, de ez valóságos országos jelentőségű esemény: a 48-iki hősök szellemének a hadsereggel való kibékítése. A szabadságharcot övező glóriának a világháború hősei számára való lefoglalása, a kettő tradíciónak összeolvasztása, a régi és új honvédség, a fegyveres erő, a hadsereg megbecsülése. Ez történt a régi honvédtető átadásával.

E hó 20-kán szerdán a városi tanáccsal együtt az egész város kivonult a szent sírokhoz a honvédtetőbe. A csapatkórháznak négy halottja is érkezett ez alkalomra. Két református, egy katolikus és egy görög katolikus. Mind három felekezet papsága felvonult. A reformátusok a püspökkel élükön, aki körül a régi kollegiumi tanárok is csoportosultak. A lutheránusok Materny főesperessel, a róm. katolikusok Grób apátplebánussal és a gör. katolikusok Papp Gyula espereslelkészsel. A csapatkórháznál történt a tulajdonképeni temetés. A temetőben folyt le a kegyeletes és megható ünnepély, a régi szabadságharcbeli hősök temetőjének a világháború el-esett katonái részére való megnyitása. Az orosz ellen, a zsarnokság ellen, a magyar hazaért és a szabadságért hullott az 1849 augusztus 2-iki vitéz honvédek vére. És az orosz ellen, a zsarnokság ellen, a magyar hazaért és a szabadságért harcolnak most is a mi fiaink. Illő dolog, hogy a szabadságharcbeli vitéz honvédek tradícióit átvegye a mostani honvédség s hogy a nemzetnek a régiek iránti kegyelete és meleg érzése átterjedjen a mai hadseregbe is s hogy a múlt és jelen minden fentartó és lelkesítő érzése össze-

olvadjon szíveinkben s hogy a katonaság és a polgári társadalom közti legkisebb ellentét is valahára kiegyenlítődjék. Ez a kiegyenlítés meg is történt a világháború folyamán. Megoldott a zászló és vezénylet kérdése. Katonáink magyar vezényszó alatt s nemzeti színű zászlókkal vonultak fel a hadba. A magyar katona mindenütt hűnek és igaznak, vitéznek és kitartónak, hősnék és bátornak bizonyult. Magyarországon nem lesz többet gát, hogy a hadseregben s az állam képviselőiben érvényesülhessünk. Valósággá lesz a 67-iki kiegyezés. Valósággá lesz a kiegyenlítés. Emé ezért országos esemény a debreceni 48-as honvédtetőnek dr. Baltazár Dezső református püspök által történt felszentelése s a most küzdő vitéz hadsereg elesett hősei számára való megnyitása, átadása és a katonaság által való átvétele. Baltazár Dezső püspöknek, dr. Csűrös Ferenc tanácsnoknak, Márk Endre polgármesternek és Sztáray ezredesnek beszéde új, szebb korszaknak megnyitást mutatja. Az a négy új sírhant a debreceni honvédtetőben a régi 48-as hősök lábánál, az új Magyarországot kezdetét jelenti. Hogy ez a kezdet a temetőből indul ki, hogy annak alapjait vérell rakják le, az ne verjen le bennünket. Az a fő, hogy ez a temető a hősök temetője legyen, aminthogy a földnek is, amelyen élünk, a hősök hazájának kell lennie. És az is, ezredéves múltja, szenvedése tesz erről bizonyosságot a nagy világ előtt, melyhez bátran kiált. A hősök sírjától, a hősök temetőjéből, a hősök földjéről, a hősök utódai közül.

Dr. Baltazár Dezső püspök a következő szép beszéddel avatta föl a honvédtetőt.

Résztevő gyülekezet!

Szeretett honfitársaim!

Itt, a négy folyó és hármas bérc áldott tércében jutott nekünk e föld hazául a világtörténelmet intéző hatalmas Isten rendelése szerint. Szent Isten adta, meg kell szentelnünk tehát, hogy minden röfén ragyogjon az ő dicsősége. Ragyogjon a fű szálán kövérseggel, virágján pompával, illattal, kalászában sulyal, gerezdjén mézzel, gazdagságán arannyal, ezüsttel, mit a sziklák titkos méhe ont, otthonain békességel, művein szorgos munkával, népének szellemén tudomány világosságával, érzelmein egyetértő, alkotó szeretettel, lelkén a hitnek erejével, egész életén azzal a fenséggel, amit a betöltött bivatás reá koronáz.

De meg kell szentelnünk halállal is: a legnagyobb árral, legodaadóbb áldozattal; minden hűség, minden fogadás, minden elhatározás, törekvés és hit legszélsőbb próbájával. Nem úgy, mint ahogy a pogány más vérét ontja a bosszúló Isten engesztelésére, hanem úgy, hogy a saját

vérünket tudjuk odaadni harmatául a jobb jövőndő hajnalának, melynek napját a szeretet istene hozza fel az égre.

Aki ilyen halálban veszíti életét, az a szentírás szerint megtartja azt. Az ilyen halálnak fénylik a kopsrője; az ilyen halálnak diadalút a gyászmenet s nem temető a sírkert, hanem feltámadás.

Ilyen halál kopsrőival kezd szent helyé válni ez a földdarab. Ássák belé mélyre a sírokat, de emelkedik. Könnyek záporával öntözik, mégis magas láng csap fel belőle az égre. Minél feketébb gyászszal takarják, annál fényesebb lesz. Csendesség birodalma, de hangos szóvat tanít hazaszeretetre nemzedékeket; halál tanyája, de dicsőséges élet buzog ki belőle.

Nem sírni, de Istent dicsőíteni zarándokolnak majd ide. Istent dicsőíteni azért, hogy a porszármaszú ember lelkében nagy erővel támasztott felmagasztalást. Igazságért letenni az életet anyyi, mint örökéletet venni fel. Az igazság Istenéért meghalni anyyi, mint élni övele.

Igazság Istene! Seregeknek ura! Csatára hívd s onnan a porba térted a hősokeket. Vedd át e helyet szentséged birodalmául, csendes halál otthonául, zengő feltámadás csarnokául. Engedd, hogy legyen ez a föld sok, lakója kevés. De akit ide tértsz nyugovóra, az legyen életével is, halálával is az igazságnak és világozságnak, a hazának és a Te nevednek hűségés szolgálatával is méltó a hervadhatatlan koronára és arra a dicsőségre, melyet hiszünk, hogy a kiállott próba, elszenvedett áldozat jutalmául magyar népednek bizonynál megadsz. Amen.

Dr. Csűrös Ferenc, a város kulturtanácsnoka szólott ezután:

Hős katonák, drága halottaink!

Debrecen város hatóságának és polgárainak babékoszorúját hozom számotokra ezen a szent helyen. Ezen a helyen, melyet 66 esztendővel ezelőtt apáink drága vérenek hullása avatott szentté. Ezen a helyen, hol hetedfél évtizede elesett honvédek csontjai porladoznak és ahol elesett hősokek árnyai várják elszálló lelkeket baráti találkozára.

Észak óriásával birkóztak ők is, de alul kerültek a küzdelemben, mert kevesen voltak. Észak óriásával birkózunk mi is, de mi győzni fogunk, mert erősek vagyunk és mert sokan, nagyon sokan vannak hozzátok hasonló hőseink, akik a nekik legkedvesebbet hozzák áldozatul a mindnyájunknak legkedvesebbért. Akik életüket áldozták hazájukért.

Ti ilyenek vagytok, hősokek vagytok, martirjai a hazaszeretetnek.

Ti rólatok hangzik a dal, mely egykor a ángszavú költő ajakán csendült:

Hol sírjaink domborulnak,
Unokáink leborulnak
És áldó imádság mellett
Mondják el szent meiket.

Igen, ez a hely zarándók helye lesz a magyarok, míg él lelkében a szent érzés: e hősokek vértől ázott földnek olthatatlan, rajongó szeretete.

Isten veletek hős katonák! Áldott béke csöndje és késő nemzedékek megértő kegyelelebelegjen s virasszon síri álmaitok fölött. Drága halottaink, Isten veletek!

Márk Endre udvari tanácsos, polgármester a temetőt a következő szavakkal adta át rendeltetésének:

Méltóságos katonai állomásparancsnokság!

Tisztelt közönség!

Ezt a helyet az 1849-ben Debrecen város hős védelmében elesett honvédek számára jelölte ki a város kegyelele. A törvényhatósági bizottság, az önök akarata úgy rendelkezett, hogy ezt a helyet most a haza védelmében elesett hősokek szenteli. Zarándokoljunk el ide, hogy lelkesedést merítsünk az elesett hősokek példájából. Kérjük a méltóságos katonai állomásparancsnokságot, hogy hőseink iránt megnyilvánított tiszteletünket fogadja szívesen, szeretettel.

Sztáray ezredes szólott legvégül:

Méltóságos Polgármester úr!

Mióta itt vagyok, állandóan alkalmam volt meggyőződést szerezni e nemes város királyhűségéről, lángoló hazaszeretetről és áldozatkész-ségéről. Midőn ezt az eszmét előttem megpendítették, ebben én újólag zálogát láttam annak, hogy a háború mennyire összeforrasztotta a népet. Szívesen pártoltam ezt az eszmét, hogy az elesett hősokek együtt aludják örök álmukat s majdan közös síremlékük is legyen. Fogadja méltóságod köszönetemet a hadsereg iránt megnyilvánult áldozatkész szeretetükért.

Az éljenzéssel kísért szavak után elhangzottak a lefűvés gyászteljes akkordjai, majd pedig a katonazenekar gyszindulót játszott, a kivonult díszszázad sortüzet adott. Ennek megtörténte után a négy kopsorót leeresztették a sírba és a városi dalegylet a közönséggel együtt a himnusz t énekelte.

A négy sírdomb:

Mindjárt a bejáratról jobbra vivő park-út mentén domborul a négy sír. A Vöröskereszt-egyesület mind a négy hősokek babékoszorút csináltatott, amelyeket Domahidy Elemérné elnöknő személyesen helyezett a fejfákra és a keresztekre. Virágok és koszorúk borítják a fej-

fákat és kereszteteket. Sorrend szerint így következnek:

Huszthy Sándor számvevő főhadnagy a 61. gyalogezredben, élt 24 évet, református vallású.

Bornyai Sándor, a 39. gyalogezred közembere, élt 26 évet, református vallású.

Kindermann Márton, az osztrák 1. Landwehrezred köztiveze, élt 26 évet, r. kath. vallású.

Kuszák Sándor ukrainista önkéntes, szakaszvezető, élt 28 évet, gör. kath. vallású.

Egymás mellett, de külön-külön sirban nyugosznak a nagy háború halottjai. Holnap már új sírhalmokkal fogja a hősök számát szaporítani a háború.

Polgármesteri jelentés 1913. évről.

(Folytatás.)

Debreczen sz. kir. város Világítási-vállalata.

Városunk világítási vállalata 1913-ik (XIII.) üzletévének eredménye fényesen igazolja a városi Tanács és a törvényhatósági közgyűlés ama véleményét és határozatát, mellyel a közvilágítást házi kezelésbe vette. A vállalat évről-évre fejlődik, csőhálózata az egész városon elterül és a költségek is *jobbára világítva vannak*. Közvilágításunk mintaszerű és a városi Tanács mindent elkövetett, hogy e tekintetben az igények ki legyenek elégítve. A városi üzlet azonban ez évben *vesztéssel zárt*, ennek oka főleg a rendkívüli nyomasztó gazdasági viszonyokban keresendő, mely mellett új berendezés alig létesült, személyzetünket kellőleg kihasználni nem tudtuk.

A gáz- és villamvilágítás üzleti eredményét és ezzel kapcsolatos kimutatásokat a következőkben van szerencsém a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés elé terjeszteni:

A városi üzlet mérlege 1913. évben.

Vagyon:	korona	fill.	korona	fill.
Árúkészlet: Leltár szerint	—	—	143,417	34
Adások: Berendezési munkákért	67,206	84	—	—
M. kir. állam-vasutak	482	46	67,689	—
1913. évi veszteség	—	—	11,085	19
Összesen:	67,689	30	222,191	83
Teher:			korona	fill.
Légszergyári számla			222,191	83
Összesen:			222,191	83

A villamosáram előállításiköltségei az 1913. évre.

Termelés: 3.567,530 Kw. óra.
Eladás: 2.678,379 " "

Kiadások:

	korona	fill.
Szén	210,371	51
Kenő és tisztító anyag	7,932	75
Elhasználási apró anyag	1,695	16
Fentartási költségek	48,257	13
Megújítási költségek	55,143	88
Munkabérek az áram fejlesztésnél	38,382	31
Tisztviselők fizetése és egyéb szem. kiadások	32,536	25
Általános kezelési költségek	10,285	94
Fuvartartás	3,587	—
Adó	10,153	46
Kamatok	122,137	66
Áramjutalék	19,047	36
Behajthatlan követelések	519	50
Összesen:	560,059	91

I. Kw. óra előállítási költsége.

Az összes kiadások figyelembevételével 20-91 feller, ebből csak az elhasznált anyagok költségei 8-21 fillér.

A gáz előállítási költségeinek kiszámítása 1913. évre.

Termelés: 2.406,620 m³ — Eladás: 2.067,694 m³

Kiadások.

	korona	fill.
Általános kezelési költségek	9,850	37
Személyzeti költségek	32,536	25
Gyár-fentartás	34,330	13
Utcai lámpa fentartás	22,915	44
Fuvartartás	3,587	01
Adó	7,753	45
Kamatok	4,619	43
Munkabérek a közséngyártáshoz	26,674	98
Köszén a közséngyártáshoz	260,227	49
Pírszén a kemencék fűtéséhez	39,006	—
Villamos áram az exhaustorhoz	1,613	70
Egyéb anyagok a közséngyártáshoz	992	36
Munkabérek a vízgázgyártáshoz	658	92
Pírszén a vízgázgyártáshoz	590	10
Gázolaj a vízgázgyártáshoz	1,120	50
Barnaszén és kokszhulladék a kazán fűtéshez	180	—
Villamos áram az exhaustorhoz	154	50
Ammoniak gyártás kiadásai	4,927	85
Melléktermékek kezelési költségei	18,481	59
Légszesz jutalékok	3,616	52
Behajthatlan követelések	158	04
Összesen:	475,995	04

Bevételek:

Pírszénből	217,711	56
Kátrányból	32,248	14
Ammoniakból	10,711	49

Összesen: 260,671 19

1 m³ gáz előállítási költsége 10-41 fillér

A gázfogyasztás eloszlása 1913. évben.

H ó n a p	U t c a i v i l á g í t á s				G é p h a j t á s				F ű t é s		A v i l l a l a t f o g y a s z - t á s a	V e s z t e s é g	Ö s s z e s e n
	Városi épület	Kultur intézet	Szinház	Máv.	Dohány gyár	Egyéb fogy.	Városi épület	Egyéb	Városi épület	Egyéb			
Január . . .	53,841	16,466	1,548	11,715	5,678	117,491	884	5,632	4,698	70,961	14,619	2,564	314,430
Február . . .	44,184	10,476	1,707	10,551	3,892	77,960	646	3,270	4,019	57,563	11,946	20,680	253,080
Március . . .	41,634	8,160	1,408	8,099	3,510	65,445	695	3,045	2,109	41,840	8,319	24,650	213,920
Április . . .	31,029	8,102	1,586	6,138	3,499	52,776	694	2,754	1,285	32,872	7,288	170,750	170,750
Május . . .	26,996	6,645	809	5,087	2,886	40,572	554	3,091	290	26,421	3,673	138,680	138,680
Június . . .	21,053	3,461	—	4,416	3,917	31,928	735	3,678	571	25,026	2,916	118,970	118,970
Július . . .	25,889	5,412	465	4,198	3,193	30,165	608	2,437	860	23,231	2,453	121,900	121,900
Augusztus . . .	33,145	2,645	—	4,610	3,141	33,040	634	2,447	574	23,572	2,420	191,117	128,750
Szeptember . . .	39,549	4,505	1,279	6,188	3,494	44,387	468	2,901	598	28,773	3,100	21,495	162,180
Október . . .	49,498	8,770	1,290	7,754	3,643	53,437	394	2,540	1,501	37,220	6,005	32,963	210,510
November . . .	54,734	6,302	1,178	9,295	4,982	60,833	392	4,896	2,802	45,801	9,855	27,086	250,150
December . . .	60,899	10,850	1,593	11,288	4,879	95,986	454	5,614	3,633	76,998	14,884	21,634	323,300
Összesen :	481,653	64,203	13,194	89,339	46,424	714,020	7,438	41,245	22,990	490,278	87,444	251,482	2,406,630

Az áramfogyasztás eloszlása 1913. évben.

H ó n a p	F o r g á t á r a m										T e r m e l é s K w.										
	V i l á g í t á s h o z					M e l l é k h a j t á s h o z															
	Városi épül.	Kult. int.	Máv. műh.	Helyi vasút	Máv. vasút	Városi épület	Városi vázón	Városi vázón	Helyi vasút	Máv. műh.		Máv. vasút	Légsz. motor	Vill. motor	Vill. gátlás	Hálózati vesztés	Villamos vesztés	Állóhálózatok és ábrólátás			
Január . . .	15,277	4,798	3,027	19,220	2,527	1,225	89,195	2,346	1,855	—	1,795	1,176	6,443	23,005	2,450	4,380	35,622	61,381	291,774		
Február . . .	12,588	1,968	2,270	16,733	17,066	886	68,421	19,084	432	—	2,533	981	7,071	20,974	5,644	3,446	35,057	56,286	18,075	249,753	
Március . . .	11,433	4,189	1,853	14,220	930	688	55,461	1,845	103	—	1,519	1,157	5,921	21,049	1,497	6,084	33,890	44,270	60,675	19,094	255,912
Április . . .	9,714	2,018	1,388	12,794	796	466	48,638	1,488	397	1,600	836	1,182	7,239	21,770	1,970	6,131	3,111	42,789	66,415	18,210	247,822
Május . . .	8,642	7,105	1,352	10,430	678	590	40,815	1,076	3,947	8,108	872	908	6,022	20,838	447	6,949	4,149	50,033	70,549	22,711	267,331
Június . . .	7,104	2,322	1,152	9,384	773	590	34,434	1,787	4,688	5,911	1,084	943	7,631	25,023	1,126	6,812	3,969	44,692	74,836	18,994	252,195
Július . . .	8,068	2,332	673	8,908	621	847	33,374	1,625	44,112	6,920	909	967	7,464	21,565	2,018	2,290	3,730	60,798	74,365	15,585	291,025
Augusztus . . .	10,537	2,456	824	9,964	748	649	35,636	1,223	36,673	8,754	1,121	916	6,882	23,670	1,953	5,174	33,366	37,744	72,471	18,169	318,872
Szeptember . . .	12,405	7,953	3,645	10,992	846	518	50,448	1,260	5,122	13,021	1,175	907	6,413	73,377	1,171	6,284	3,911	83,750	67,344	19,916	389,088
Október . . .	15,976	2,958	3,645	18,232	1,590	819	61,022	969	3,472	17,612	4,678	1,138	9,028	43,968	1,296	17,177	67,290	69,848	15,453	375,670	
November . . .	17,308	4,769	9,800	19,182	1,603	1,069	81,724	1,179	14,552	37,318	3,746	1,014	6,967	43,576	1,485	18,214	5,815	37,119	62,668	16,615	380,249
December . . .	18,518	4,663	10,141	17,904	2,045	1,271	91,063	906	4,218	23,433	2,154	1,178	6,469	39,943	1,861	14,852	6,422	50,676	6,852	15,747	380,249
Összesen :	147,600	37,471	83,189	166,833	14,843	93,054	680,639	17,352	119,611	112,577	22,422	12,437	83,341	378,450	17,982	100,762	49,153	514,735	800,008	315,451	3,567,530

A világitási-vállalat összefoglaló jelentése 1913. évről.

A világitási-vállalat vagyona volt 1913. év végén: 4.446,321 K 52 fillér
Terhei pedig: 2.879,452 „ 39 „

Tiszta vagyona: 1.566,869 K 13 fillér

A pénztárforgalom 4.238,412 K 18 fill., a tiszta haszon pedig 303,801 K fillér volt, a mult 1912-ik évi 252,684 K 32 fillérrel szemben állítva 28,882 K 49 fillérrel kevesebb, ami a mult évben általánosan ismert rossz és nyomasztó közgazdasági viszonyoknak tudható be.

Dacára ennek a tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés határozatilag kimondta, hogy a vállalat 1914-ben az elmúlt évi 100,000 koronával szemben 120,000 koronát tartozik a város házipénztárába befizetni fedezetül a házipénztár kiadásaihoz. Habár előreláthatólag az 1914-ik év eredménye még kedvezőlenebb lesz, a vállalat igyekezni fog eleget tenni a közgyűlés ezen határozatának.

A vállalat szolgáltatásban 1913-ban 254 egyén állott.

Kerésztük fejében a vállalat 1913-ban kifizetelt 313,660 korona 64 fillért.

Összesen termelt a vállalat:

2.406,620 kbm. gázt, illetve
3.567,520 Kw. villamosáramot.

A gáz előállítása került köbméterenkint 10 K 41 fillérbe.

A villamos áram került kilowatonkint 20 K 41 fillérbe.

Az 1912. évben megkezdett villam-telep bővítési munkálatai, a negyedik gépcsoport építése, 3000 lóerős turbógenerator, s hozzávaló kazánokkal és egyéb létesítésekkel az év végével elkészültek.

Ugy a gáz, mint az utcai villamos háózat az 1913. évben jelentékenyen bővült, a közbizágitás pedig 50 drb. utcai izzó és 12 drb. utcai villamos ivlámpával és 57 gázlámpával szaporodott.

(Folyt. köv.)

Változások az ötödik moratórium- rendeletben.

A hivatalos lap szombati száma közli a miniszterium 224. sz. rendeletét a moratorium meghosszabbítása tárgyában. Az új rendelet nagyjában megegyezik a negyedik moratoriumi rendelettel, azért ez alkalommal az ötödik moratoriumi rendelet szövegének csakis ama részeit

közöljük, amelyek az előbbihez képest változást jelentenek.

Az új rendelet 1. §-a így szól: A magánjogi kötelezettségek teljesítésére az 1914. évi november hó 30. napján 8680—1914. M. E. szám alatt kiadott negyedik moratoriumi rendelettel engedélyezett halasztás mindazokra a pénztartozásokra nézve, amelyeket a jelen rendelet a halasztás alól ki nem vesz, 1915. évi március hó 31. napjáig bezárólag meghosszabbítatik. Az 1915. évi január hó 31. napja után 1915. évi március hó 31. napjáig bezárólag lejáró pénztartozások teljesítésére, amelyek 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt kiállított váltón, kereskedelmi utalványon, közraktári jegyen, csekken vagy általában olyan kereskedelmi ügyleten vagy más magánjogi címen alapulnak, amely 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt keletkezett, a lejárártól számított két hónapi halasztás (moratórium) engedtetik. Oly pénztartozások tekintetében, amelyek után kikötés alapján vagy törvénynél fogva kamat jár, a kamatot a halasztás idejére is lehet számítani. Nem kamatozó tartozás után törvényes kamat számítható.

A 2. §. 5. és 6. kikezdése így szól: Halasztás alá nem eső olyan váltó, kereskedelmi utalvány és közraktári jegy tekintetében, amely 1915. évi április hó 1. napja előtt jár le, a fizetés végett bemutatásnak és a fizetés hiánya miatti óvás felvételének legkésőbb a lejárártól számított két hónap elteltét követő két köznap alatt kell történnie. Az előbbi bekezdésben említett papírok tekintetében az 1876: XXVII. t. c. 40. §-ában meghatározott letételi joga az ellogadót a lejáratot követő két hétköznap elteltével illeti meg. Ugyane papírok tekintetében bármelyik előző követelheti, hogy a papír birtokosa a papírt lejárata után fizetés végett mutassa be; ha a papír birtokosa a hozzá intézett felhívás vétele után ennek haladéktalanul nem tesz eleget, az ebből eredő kárt felelő.

A 3. §. így szól: A találmányi szabadalmi évi díjakra vonatkozó halasztásról a m. kir. kereskedelemügyi miniszternek a m. kir. miniszterium 6981—1914. M. E. számú rendelete alapján kibocsátott külön rendelete intézkedik.

A rendelet második része a halasztás alá nem eső pénztartozásokról intézkedik. A 4. §. 3. pontja szerint nem esnek halasztás alá: törlesztéses záloglevélkölcsonőknek 1914. évi augusztus hó 1. napján és azután esedékessé váló kamatai és törlesztendő részletei, amely követelések a 2. pontban említett egyéb kötvényeknek kibocsátására alapul szolgálhatnak; ha az adós az előbbi bekezdésben megszabott fizetési kötelezettségének a hitelező felhívásának vételétől

számított tizenöt nap alatt bármely részben nem tesz eleget, a hitelező az összes korábban lejárt kamatok és tőketörlesztő részeket megfizetését is követelheti; törlesztéses kölcsönnek a jelen és a 10. pont alkalmazásában/ azt kell tekinteni, amelynél a tőke lefizetése előre megállapított törlesztési terv szerint legalább tizenöt évre van elosztva⁴.

A 4., 5. és 6. pont változatlan. A 7. pontban a következő változtatás van: az 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt kötött biztosítási szerződésen alapuló biztosítási díjak egészen moratorium alá esnek, ha akkor, amikor fizetendők volnának, a biztosított katonai szolgálatot teljesít vagy a katonai szolgálatot teljesítő egyénekkel egy tekintet alá esik; ha a jelen pontban említett tartozásra a negyedik moratoriumi rendelet értelmében már egy ízben huszonöt százalékos volt fizetendő, az előbbi huszonöt százalékos esedékessége napjától számított két hónap elteltével további huszonöt százalékos kell fizetni; a biztosító által fizetendő újabb részlet tekintetében szintén a b), c) és e) alpontokban meghatározott legkisebb és legnagyobb összegek irányadók.

A 8., 9., 10. és 11. pontok nagyjából nem változtak. A 12. pont a következő változást tartalmazza: az 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt adott megbizásból és hasonló más személyes munkateljesítmények iránt ezen nap előtt kötött szerződésekben eredő költség- és díjtarozások, ideértve az orvosi, ügyvédi, mérnöki, írói és művészi, alkuszi, közvetítői, ügynöki és bizományi költségeket és díjakat a lejárt tartozás huszonöt százaléka erejéig, tekintet nélkül a munka teljesítésének idejére; ha pedig az ilyen tartozásra korábbi moratoriumi rendelet értelmében már egy vagy több ízben huszonöt százalékos volt fizetendő, az első huszonöt százalékos esedékessége napjától számított két-két hónap elteltével további 25—25 százalékos fizetendő.

A következő változás a 18. pontban van. Ez így hangzik: az 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt kelt és 1914. évi október, november és december vagy 1915. évi január hónap lejárt váltón, kereskedelmi utalványon és közraktári jegyen alapuló tartozás tíz százaléka, amely tíz százalékos részletet az 1914. évi október és november hónapban lejárt papírok után 1915. évi február hónapban, az 1914. évi december, valamint az 1915. évi január hónapban lejárt papírok utáni 1915. évi március hónapban kell megfizetni, minden esetben az illető hónapnak azon napján, amely számánál fogva a lejárat napjának megfelel és ha ez a nap az illető hónapban hiányzik, a

hónap utolsó napján; azon tartozások tekintetében, amelyek után a negyedik moratoriumi rendelet 4. §-ának 18. pontja értelmében 1915. évi január hónapban tíz százalékos volt fizetendő, az 1915. évi április hónapban fizetendő részlet nagyságát a m. kir. miniszterium kellő időben kibocsátandó rendelettel fogja meghatározni; a negyedik moratoriumi rendelet 4. §-ának 18. pontjában és a jelen pont 1. bekezdésében említett részletekre vonatkozó kereset vagy visszkereset fentartása végett a törvény értelmében szükséges bemutatás mindaddig megtörténhetik, amíg a bemutatásra rendelt határidő a tartozás fennmaradó hátraléka tekintetében is le nem telt; ugyanez áll megfelelően az 1875: XXXVII. t.-c. 448. §-ának 2. bekezdésében megszabott harminc napi határidőre nézve; a fizetendő részlet tekintetében a kereset vagy visszkereset fentartása végett törvényben előírt óvás felvételére — a látra és a lát után bizonyos időre fizetendő papírok kivételével — nincs szükség; a netalán mégis felvett óvás hatályos ugyan, de annak költségeit csak abban az esetben kell megtéríteni, ha a papírból kötelezettek valamelyike külföldön lakik; ha a kötelezett a bemutatás megtörténtét tagadja, a bizonyítás terhe őt illeti; a visszkeresetre jogosult hitelező a fizetendő részlet után számított váltódíjat abban az esetben is követelheti, ha a fizetés végett bemutatott papírt nem óvatoltatta; az előzők értesítésére nézve az 1876: XXVII. t.-c. 46—47. §-ait abban az esetben is megfelelően kell alkalmazni, ha a birtokos a papírt fizetés hiánya miatt nem óvatoltatta; az utóbbi esetben az értesítés a bemutatás után tizenöt nap alatt kell teljesíteni; a 2. §. utolsó bekezdésének rendelkezései megfelelően ide is kiterjednek azzal a módosítással, hogy a lejárat napja helyébe az a nap lép, amelyen a tartozás részlete a negyedik moratoriumi rendelet 4. §-ának 18. pontja vagy a jelen pont 1. bekezdése szerint fizetendő; a váltóbirtokos köteles a részfizetés tényét és hogy az mikor és kinek részéről történt, a váltóra följegyezni; a váltókötelezett követelheti, hogy neki a részfizetésről a váltómásolatán nyugtatvány adassék.

A 4. §. 19. pontja így szól: azzal szemben, aki az 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt kiállított váltón a moratorium alól részben vagy egészen kivett tartozás okából vállalt váltói kötelezettséget, a váltóbirtokos, akinek javára az említett köztörvényi tartozás fennáll, a váltón alapuló követelést ugyanabban a mértékben érvényesítheti, amely mértékben az említett köztörvényi tartozás a moratorium alól ki van véve; a 18. pont 3. és 4. bekezdésében foglalt rendelkezések a moratorium alól részben kivett váltók tekintetében itt is állanak; a jelen pont szabályai a kereske-

delmi utalványra, a közraktári jegyre és a csekkre megfelelően szintén kiterjednek.

Az 5. §. 4. kikezdése így változott: Ha az adós kamatfizetési kötelezettségének nem tesz eleget, a hitelező az összes hátralékos kamafók megfizetését is követelheti.

Ugyane § 6. kikezdése így szól: Az 1914. évi augusztus hó 1. napja előtt kiállított váltónak, kereskedelmi utalványnak, közraktár jegynek (zálogjegynek) és csekknek lejáratától folyó kamatok iránti követelés fentartása és érvényesítése tekintetében a 3. §. 18. pontjának 3. és 4. bekezdésében foglalt szabályokat kell alkalmazni.

A 10. §. így változott: A megbízott tőzsde-tag és a tőzsdén kívül álló megbízó közötti viszonyban, ha az utóbbi kereskedő, az 1. bekezdésben meghatározott ügyletek alapján fennálló tartozásokat havi tizszázalékos részletekben kell törleszteni; az első részlet 1915. évi február hó 15. napján fizetendő.

A 11—40. §-okban nincs lényegesebb változás. A 41. §. így szól: Ez a rendelet — melyet ötödik moratóriumi rendeletként kell idézni — 1915. évi február hó 1. napján lép életbe.

Ettől a naptól fogva az 1914. évi november hó 30. napján 8680—1914. M. E. szám alatt kiadott — negyedik — moratóriumi rendelet és az ezt kiegészítő 81—1915. M. E. számú rendelet 1. §-a helyébe a jövőre nézve a jelen rendelet rendelkezései lépnek.

Ahol jogszabály, bírói vagy más hatósági intézkedés korábbi moratóriumi rendeletnek valamely rendelkezésére hivatkozik, ehelyett a jelen rendeletnek azt a rendelkezését kell érteni, amely a korábbi rendelet illető rendelkezésének helyébe lépett.

Szabályrendelet-tervezet

a hirdetési ügy egységes rendezése tárgyában.

1. §.

Debreczen sz. kir. város területén hirdetéseknek bármilyen módon közszemlére való közzététele — beleértve az ugynevezett mozgóhirdetéseket és a közterületeken szétosztott u. n. repülő hirdetéseket — a város kizárólagos joga és a hirdetésekért a város ezen szabályrendelet értelmében hirdetési díjakat szedhet.

A városnak nincsen joga oly hirdető felettől, akik az ezen szabályrendelet értelmében megállapított feltételeknek eleget tettek, a hirdetés közzétételét önkényesen megtagadni.

2. §.

A város engedélye nélkül tehát nem szabad hirdetési oszlopokat, táblákat, vagy a hirdetés céljára szolgáló más berendezéseket és készülékeket sem a közterületen, sem a magántulajdont képező ingatlanokon és azokon lévő épületeken, kerítéseken, építési állványokon, közterületről látható ingóságokon, tűzfalakon stb. létesíteni és azokon vagy magukon az ingatlanokon, illetőleg épületeken, kerítéseken, építési állványokon, közterületről látható tűzfalakon stb. hirdetését közszemlére tenni, valamint mozgó, vagy repülő hirdetések közszemlére való közzétételének bármely más nemét a város bel- és külterületén gyakorolni.

3. §.

Hirdetési táblák, berendezések, illetve hirdetések az ingatlanokon, vagy a hirdetésre alkalmas ingókon — kivéve a 8. pont alá eső köz-hirdetéseket — csak az illető ingatlantulajdonos, illetőleg az arra jogosult birtokos beleegyezésével alkalmazhatók.

4. §.

A város engedélye nélkül alkalmazhatók:

- a) a 8. pontban említett közhirdetések;
- b) az épületek és általában az ingatlanok és hirdetésekre alkalmas ingók — ezek között a közlekedési vállalatok járművei (közúti vasúti kocsik, omnibuszok stb.) — belsejében mindenemű hirdetések;
- c) az ingatlanoknak a közterület felőli külső részén is mindazok a felirások és hirdetések, amelyeket az ingatlantulajdonosok vagy bérlők, vagy lakók saját viszonyaikra vonatkozólag, vagy a házban birt lakásukra, vagy foglalkozásukra vonatkozólag közszemlére kitesznek;
- d) üzletek, vállalatok, egyletek, társaságok, intézetek, testületek és hivataloknak stb. oly címei, felirásai, hirdetései, amelyek ezen házban lévő üzletükre és árucikkeikre, illetőleg helyiségekre, azoknak oda- vagy onnét elhelyezésére vonatkoznak;
- e) az ingatlanokon alkalmazott, vagy arra ráfestett állandó jellegű felirások, vagy értesítő s utbaigazító táblák, ha üzleti hirdetést nem tartalmaznak;
- f) üzletek, vállalatok, egyletek, társaságok, intézetek, hivatalok és testületeknek stb. saját járműveikre alkalmazott saját címeik, felirásaik és hirdetései.

5. §.

Hirdetések az épületfalak- és kerítéseknek a közterület felőli külső részén rendszerint csak

tablákon, vagy más hirdetési berendezéseken alkalmazhatók.

Tilos ennél fogva a hirdetéseknek közvetlenül az épületek, falak és kerítésekre való kiragasztása.

Kivételnek a 8. pont értelmében az ott felsorolt közhirdetések.

Kivételt képeznek továbbá az üres telkek kerítései, vagy építkezéseknél az ideiglenes kerítések és építési állványok, amelyekre hirdetések tábla nélkül közvetlenül is kiragaszthatók az 1—3. pont határozmányainak figyelembe vételével.

Hirdetések ráfestése, vagy hirdetés czéljából szilárd anyagú betűk és alakok ráerősítése az épületekre, falakra és kerítésekre a 2. és 3. pontok feltételei mellett meg van engedve.

6. §.

A hirdetési berendezéseken közzétéendő hirdetésekért a megszabott térdij, azonkívül a hirdetésnek kifüggesztése, kiragasztása, felerősítése, általában alkalmazásáért megszabott díj, illetve költség, egyéb módon közzétéendő hirdetésekért pedig a hirdetési engedély fejében megszabott hirdetési díj fizetendő.

7. §.

A hirdetési térdijakat, valamint a kiragasztásért fizetendő munkadíjakat a város törvényhatósági bizottságának közgyűlése, valamely újabb módon való hirdetés, vagy a mozgó- és reptéri hirdetések után fizetendő engedélydíjakat pedig esetről-esetre a városi tanács állapítja meg.

8. §.

A közhatalóságoknak hirdetései (plakát) után hirdetési díj nem fizetendő és ezen hirdetések mikénti elhelyezése tárgyában a városi tanács rendelkezik.

Az állami és városi hatóságoknak ily hirdetései a magántulajdonban lévő ingatlanok külső-és belső részén a tulajdonos beleegyezése és tábla alkalmazása nélkül közvetlenül a falra is kiragaszthatók.

Ha az ingatlantulajdonos ingatlanán a hatósági hirdetések számára legalább egy négyszögletes területű, egy vagy több helyet állandóan kijelöl, vagy ily nagyságu hirdetési táblát alkalmaz, akkor oly hirdetések csakis ott ragaszthatók ki.

Hatóságok saját hirdetései kiragasztását maguk is foganatosíthatják s a kiragasztási díjat csak az esetben kötelesek megfizetni, ha a kiragasztást a hatósági alkalmazott, vagy a haszonbérelő útján foganatosíttatják.

9. §.

Házilagos kezelés esetén a hirdetési ügy kezelésével megbízott hatósági alkalmazott, a hirdetési jog haszonbérbeadás esetén pedig a haszonbérelő kezeli a hirdetéseknek közszemlére való közzétételét.

A hatósági alkalmazott és haszonbérbeadás esetén a haszonbérelő személyesen felelős a jelen szabályrendelet és a vonatkozó szabályok és utasítások pontos megtartásáért.

Házilagos kezelés esetén a vállalat alkalmazottjait a polgármester nevezi ki és 6 hetű felmondással ő bocsátja el.

10. §.

A hatósági hirdetések megrogálása és a tiltott tartalmu hirdetések közzététele az 1879: XL. t.-c. 47. és 48. §-a alapján büntetettik.

11. §.

Kihágásnak minősítették és amennyiben a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik, vagy más hatóság hatáskörébe nem tartozik, 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandó:

a) aki a 2. pontban foglalt tilalom ellenére a város engedélye nélkül hirdetések közszemlére kitesz, vagy a hirdetések közszemlére való kitételének bármely más nemét gyakorolja;

b) aki a 8. pont alá eső közhirdetéseken kívül az ingatlantulajdonos beleegyezése nélkül az ingatlanra hirdetési táblákat, berendezéseket, vagy hirdetések alkalmaz;

c) aki az 5. pontnak a hirdetések miként leendő alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit megszegi;

d) azon ingatlantulajdonos, vagy alkalmazottja, illetve megbízottja, aki a 8. pontban említett hatósági hirdetéseknek ingatlanán való jogosult közzétételét megakadályozza, vagy a hirdetményt eltávolítja;

e) aki a 8. pont esetében a kijelölt helyen, vagy táblán kívül az ingatlan más helyére ragasztja ki a hirdetést;

f) aki a kifüggesztett, vagy kiragasztott bármely magánhirdetményeket szándékosan megrogálja, olvashatatlanná teszi, leszakítja, vagy átragasztja. Egyszeremint a marasztalt az előbbeni állapotnak saját költségén való helyreállítására és használhatatlanná vált hirdetéseknek pótlására ismételtlen kiszabható bírság terhe alatt kötelezhető.

Ezen ügyben első fokon a rendőrfőkapitányság, másodfokon a városi tanács, harmadfokon a m. kir. belügyminiszter határoz.

12. §.

Ezen szabályrendelet életbeléptetésével és a hirdetési ügy kezelésére vonatkozó utasítások és szabályok kibocsátásával a városi tanács bízatik meg.

Jelen szabályrendelet életbeléptetésével a nyilvános helyekre kifüggesztett magánhirdetések megóvása iránt 180—5041/1883. bkgy. sz. alatt megalkotott s kormányhatósági jóváhagyást is nyert szabályrendelet hatályát veszti.

14,297—1914. rfk.

Szabályrendelet.

(Tervezet.)

Az üzleti záróráról.

(Érvényes Debrecen sz. kir. város területére.)

(Kereskedelemügyi miniszter 18,454. és 29,526—1914. számú rendeletében foglalt kívánalmaknak megfelelően átdoldozva.)

1. §. Debrecen sz. kir. városban a nyílt árusítási üzleteket (boltokat), az ily üzletekhez tartozó, illetve ezeknek céljait szolgáló irodai és raktárhelyiségekkel együtt este $\frac{1}{2}$ 8 órától reggel 7 óráig, az olyan üzleteket pedig, amelyekben tulnyomóan élelmi szereket vagy állami egyed-árusági cikkeket árusítanak, este $\frac{1}{2}$ 9 órától reggel $\frac{1}{2}$ 6 óráig zárva kell tartani, mely idő alatt az üzleti alkalmazottakat foglalkoztatni tilos.

Szombaton az összes üzletek legkésőbb este 8 óráig, az élelmi szereket vagy állami egyed-árusági cikkeket árusító üzletek pedig $\frac{1}{2}$ 9 óráig tarthatók nyitva.

Oly üzletek, melyekben kizárólag cukorkát, csokoládét, gyümölcsöt és szeszt nem tartalmazó üdítő italokat árusítanak, a hét minden napján este 11 óráig nyitva tarthatók.

Élelmi szereket vagy állami egyed-árusági cikkeket árusító üzletekből abban az időben, melyben csakis ezek az üzletek tarthatók nyitva, kizárólag élelmi szerek vagy állami egyed-árusági cikkeket árusíthatók, minden más cikk árusítása tilos.

Azok az üzletek, melyek a közönségnek helyben való elfogyasztásra szolgáltatnak élelmi cikkeket, az élelmiszer-üzletek zárvatartására nézve előírt idő alatt az utcán át csak italokat és oly ételeket árusíthatnak, melyeket üzemi körében maguk állítanak elő.

2. §. A nyílt árusítási üzlet (bolt) árusítás céljából a közönség számára nyitva álló minden oly helyiséget jelent, melyből az árusítás akként

folyik, hogy a vevő a vásárolt árut az esetleg kívánt és bizonyos üzletágaknál előforduló átalakítások után rögtön magával viszi vagy viheti, vagy az rögtön házhoz szállíttatik vagy szállítható.

Valamely üzlet nyílt árusítási üzletnek minősül akkor is, ha az illető helyiség a kapualjban vagy az emeleten van és pedig még akkor is, ha az illető helyiség az árusítás mellett egyéb célra, pl. lakásul vagy műhelyül is szolgál.

Az említett feltételek fennforgása esetében fennforog továbbá a nyílt árusítási üzlet fogalma, tekintet nélkül arra, hogy mi az árusításnak tárgya, tehát, hogy árúkat, pénzt vagy értékpapírokat árusítanak-e abból.

3. §. A nyílt árusítási üzletnek a 2. §-ban adott fogalom meghatározásához képest nem tartozik ezen szabályrendelet hatálya alá az oly nyílt üzlet, melyben

a) anélkül, hogy az üzlet árusításra is be volna rendezve, kizárólag anyag megmunkálással foglalkoznak (pl. a műhelyek, fényképzési műtermek stb.);

b) árusítással nem kapcsolatos személyi szolgáltatásokat teljesítenek (pl. a borbély- és fodrász-üzlet, cselédszervező- és állasközvetítő üzletek stb.);

c) anélkül, hogy a vett árúk onnan rögtön elvihetőek volnának, kizárólag árúkra, avagy munkára való megrendelések gyűjtésével foglalkoznak (pl. a kelmefestők, ruhatisztítók gyűjtő üzletei, árú-, értékpapír- és más ügynökök irodái stb.);

d) a közönségnek kizárólag helyben való fogyasztására szolgáltatnak ki élelmiszereket (pl. kávéház, kávémérés, cukrászda, kocsmá, vendéglő, bodega, kifőző), valamint nem tartoznak az 1913:XXXVI. t.-c. 9. §-ának második bekezdése értelmében;

e) a kizárólagos dohányárudák sem.

Amennyiben azonban az előző bekezdés a—c) pontjában felsorolt nyílt üzletek ott megjelölt rendeltetésükön túl árusításra is be vannak rendezve, amennyiben továbbá a d) pontban megjelölt üzletekből nem csupán helyben való fogyasztásra, hanem azonkívül az utcán át is árusítanak élelmiszereket, amennyiben végül dohányárudákból a kizárólagos dohányárudák üzletkörébe eső cikkeken kívül egyebet is árusítanak, ebbeli tevékenységük tekintetében a szabályrendelet hatálya ezekre az üzletekre is kiterjed.

Az olyan élelmicikkeket árusítók, mint pl. fűszer- és csemege kereskedők, akiknek üzlete általában azzal a rendeltetéssel bír, hogy a közönség szükségletét utcán át való árusítással elégítse ki, a szabályrendelet 1. §-ában megállapított időben kötelesek üzletüket bezárni még akkor is, ha üzletükben mellékesen esetleg ülő vendégek

részére is szolgáltatnak ki a rendes üzletük körében árusítani szokott élelmicikkeket.

4. §. A bodegák, buffet, falatozók stb. az élelmiszer-üzletek közé tartoznak. Annak megállapítása végett pedig, hogy az üzleti záróra ez üzletek tekintetében mikép érvényesül, különbséget kell tenni ez üzletek közt és pedig:

1. aszerint, be vannak-e azok rendezve egyáltalán arra, hogy a vevők az élelmiszereket ott helyben elfogyaszthassák vagy nem. Utóbbi esetben az ily üzleteket az élelmiszer-üzletekre nézve megállapított záróra bekövetkeztével be kell zárni. Ha azonban a bodega, buffet stb. be van rendezve arra, hogy a közönség az abban kiszolgáltattott élelmiszereket ott helyben el is fogyaszthassa, különbséget kell ismét tenni aszerint:

2. hogy a tulajdonos maga állítja-e elő az ott árusított élelmiszereket, vagy nem. Az utóbbi esetben az üzlet az élelmiszer-üzletekre nézve megállapított záróra bekövetkezése után is nyitva tartható ugyan, azonban az utcán át abból csak italok árusíthatók, élelmiszerek ellenben csak akkor, ha azokat az üzlettulajdonos erre vonatkozó iparüzési joga, nevezetesen vendéglői, kávéházi, cukrászdai stb. iparüzési joga alapján ön-maga állítja elő.

Kereskedelemügyi miniszter által kívánt szöveg helyett:

4. §. A bodegák, buffet, falatozók stb. az élelmiszer-üzletek közé tartoznak. Ezen üzletek közt a záróra érvényesülése tekintetében kétféle különbség tétetik és pedig:

1. Ha a bodega, buffet stb. nincsen berendezve arra, hogy a közönség az abban kiszolgáltattott élelmiszereket ott helyben el is fogyaszthassa, az üzlet az élelmiszer-üzletekre nézve megállapított záróra bekövetkeztével bezárandó.

2. Ha pedig a bodega, buffet stb. be van rendezve arra, hogy a közönség az abban kiszolgáltattott élelmiszereket ott helyben el is fogyaszthassa, az üzlet az élelmiszer-üzletekre nézve megállapított záróra bekövetkezése után is nyitva tartható ugyan, azonban az utcán át abból csak italok árusíthatók, élelmiszerek ellenben csak akkor, ha azokat az üzlettulajdonos erre vonatkozó iparüzési joga, nevezetesen vendéglői, kávéházi, cukrászdai stb. iparüzési joga alapján ön-maga állítja elő.

5. §. Addig, míg a nyílt árusítási üzleteket (boltokat) e szabályrendelet értelmében zárva kell tartani, amennyiben a városi Tanács egyes cikkek tekintetében kivételt nem tesz, az utcai árusításnak is szünetelni kell.

6. §. Utcai árusítás csak akkor fogorog fenn, ha az árusítás az utcán, vagy köztéren történik,

mi mellett közömbös, hogy járva-keelve, vagy csak egy bizonyos helyről, másfelől pedig kézből, vagy a földről, állványról, kocsirol, járműről, automatából vagy sátorból történik-e az árusítás.

Nem minősül utcai árusításnak és kizárólag a boltok tekintetében megállapított szabályok alá esik a bolttulajdonosoknak az az eljárása, hogy az utcanak, köztérnek, üzleti helyiségük előtt szabadon álló részét is felhasználják üzleti céljaira; az állandó üzlethelyiséggel kapcsolatos ily árusítás tehát minden tekintetben az illető üzlet-ághoz tartozó nyílt árusítási üzletekre (boltokra) nézve megállapított szabályok alá esik.

7. §. Nem terjed ki a szabályrendelet hatálya:

a) a szabályszerű vásári forgalommal kapcsolatban az országos- és heti kirakó- és állatvásárokon, továbbá napi piacokon, akár a nyílt vásártéren, akár fedett csarnokban folytatott állat- és nagyban való élelmiszer árusításra, amennyiben az ily vásári és piaci árusítás tulnyomó részben nem a nagyközönség, hanem csak a tovább árusító kereskedők és iparosok részére történik és ezek ily tárgyi vásárlásának a szabályrendelet értelmében való korlátozása a közéletmezésnek fennakadását okozhatja;

b) a vasuti állomásokon folytatott hirlap- és élelmiszer árusításra, végül

c) a kiállításokon, szórakoztató és üdülőhelyeken és nyilvános étkező helyiségekben szokásos árusításra.

8. §. Üzleti alkalmazottaknak tekintendők mindazon személyek, kiket a szabályrendelet hatálya alá tartozó üzletben, irodában, vagy raktárban mint alkalmazottakat akár magasabb, akár alsóbbrendű munkával foglalkoztatnak. Üzleti alkalmazottaknak tekintendők tehát nemcsak az üzlet, az iroda, avagy a raktári munkálatok vezetésével, vagy felügyeletével, az árusítással, megrendelések felvételével, pénztári, irodai munkálatokkal stb., hanem az árúk kihordásával, elrakásával, az üzleti személyzet kiszolgálásával, a helyiség rendben tartásával stb. foglalkoztatott személyek, szolgálk, kocsisok stb. is.

9. §. A szabályrendelet által kötelezőleg előírt zárvatartással, illetve árusítási tilalommal kapcsolatban az alkalmazottak foglalkoztatása is tiltva van.

Ez a tilalom azonban a gyakorlati élet követelményeinek megfelelően három rendbeli munka tekintetében nem érvényesülhet. Nem akadályozható meg nevezetesen a munkaadó abban, hogy:

1. az árusítás céljából kirakott, gyors romlásnak kitért árúknak a megóvásukra szolgáló helyre való eltételével,

2. a közönség által látogatott üzleti helyiségek tisztogatásával,

3. az árúknak a vevőhöz való szállításá-
val járó munkát az üzleti záróra bekövetkezése
után is végezthesse, feltéve, hogy :

a) e munkák végzése mellett maga az üzlet
zárva van,

b) e munkákkal az üzleti záróra bekövetke-
zése után az üzlettulajdonos kereskedőségét,
vagy tanoncát egyáltalában nem, hanem legfel-
jebb oly személyeket foglalkoztat, kiket csak
alsóbb rendű szolgálatok teljesítésére alkalmaz ;

c) a tulajdonos az üzlet kötelező zárvatartásá-
nak ideje alatt foglalkoztatott ily üzleti alkalmazot-
taknak a foglalkoztatás bevégezése után huszon-
négy óránként egyhuzamban legalább 10 órai
pihenő időt biztosít.

10 §. Kivételesen az üzlet zárvatartásának ideje
alatt is foglalkoztathatók az üzleti alkalmazottak :

1. leltározásnál, de csakis az ehhez szük-
séges munkálatokkal és idő alatt,

2. az üzlet berendezésénél, vagy átköltö-
zésénél az ehhez szükséges munkák és idő alatt,

3. olyan munkálatoknál, amelyeket az árú-
knak romlástól való megvédeése érdekében, vagy
más kényszerítő okokból haladéktalanul kell végezni,

4. vásárok látogatásánál, de csakis a cso-
magolási- és elhelyezési munkákkal és csak a
vásárt megelőzőleg és követőleg egy-egy napon,

5. rendkívüli munkatorlódás esetében azon-
ban évenként összesen legfeljebb 14 napon a
csomagolási- és elhelyezési munkákkal.

Az e szakasz alapján kivételesen az üzlet
kötelező zárvatartásának ideje alatt foglalkoztatott
alkalmazottaknak a munkaadó köteles 24 órán-
ként egyhuzamban legalább 10 órai megszakítás
nélkül való pihenő időt biztosítani.

11. §. A munkaadó köteles az ezen szabály-
rendelet 10. §-ának 1, 2, 4. és 5. pontjai alap-
ján az 1. §-ban megállapított idő alatt foglalkoz-
tatott alkalmazottainak számát, ezek naponkénti
munkaidejét, a munkaközi szüneteket, az egy-
huzamban nyújtott pihenő idő tartamát és a
napokat, melyeken a rendkívüli munka végeztetik,
24 órával a munka megkezdése előtt, a 10. §. 3.
pontja esetében pedig ugyanezeket az adatokat
legkésőbb a munka megkezdésétől számított 24
óra alatt az I-ső foku iparhatóságnak írásban
bejelenteni.

12. §. Az ezen szabályrendelet 1. §-ában
megállapított zárórától eltérőleg az I-ső foku ipar-
hatóság egyes üzletágakra, vagy a városban levő
valamennyi üzletre nézve az érdekelt üzlettulaj-
donosok kívánságára megengedheti, hogy a meg-
jelölt üzletágakhoz tartozó üzletek, vagy vala-
mennyi üzlet előre meghatározott, évenként azon-
ban legfeljebb 30 napon, legkésőbb este 9 óráig
nyitva tartható legyen.

A nyitvatartás meghosszabbítására irányuló
kérelem előtt az iparhatóság által a kereskedelmi-
és iparkamara véleménye meghallgatandó.

A nyitvatartási időnek meghosszabbítására
vonatkozó engedély alapján nemcsak árusítás,
hanem egyéb munkák is végezhetők.

13. §. Az iparhatóság a 11. §. alapján hozzá
beérkezett bejelentésekről és a 12. §. alapján
adott engedélyekről két rendbeli jegyzéket köteles
vezetni, mely jegyzékek évenként összeállítva a
kereskedelmiügyi miniszternek legkésőbb a követ-
kező év január havának 31. napjáig bemutatandók.
Az egyik jegyzék mintája a következő :

Debrecen sz. kir. város rendőrfőkapitánya, mint I. foku iparhatóság.

Jegyzék

az üzleti alkalmazottaknak az 1913. évi XXXVI. t. c. 8. §-a alapján alkotott
szabályrendelet 10. és 11. §§-ai alapján a zárvatartásra nézve előírt idő alatt igénybe vett foglal-
koztatásáról.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Sorszám	A munkaadó neve, illetve cége	Az üzlet, iroda vagy raktár helye	A kivételjes foglalkozás okta	A végzendő munka mi- nősége	A napok, melyeken a rendkívüli munka igénybe vőtetik	száma	A rendkívüli munkával kivételesen foglalkoztatott alkalmazottak :			Jegyzet
							24 óránkénti mun- kaideje, kezdő és végpontja	egyhuzamban nyuj- tandó pihenő időjének tar- tama, kezdő és végpontja	munka közti szü- netének tar- tama és ideje	

A másik jegyzék mintája a következő:

Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitánya, mint I. foku iparhatóság.

Jegyzék

az 1913. évi XXXVI. t. c. 8. §-a alapján alkotott számú szabályrendelet 12. §-a alapján az üzletek nyitvatartásának meghosszabbítására adott engedélyekről.

1	2	3	4	5	6	7	8
Sorszám	Üzletág	A jogerős engedély száma és kelte	Az engedély		Engedélyezett napoknak		Jegyzet
			állanó	ideiglenes	száma	megjellelése	

14. §. E szabályrendelet alapján a munkaadók által előterjesztett kérvények és bejelentések az 1913. évi XXXVI. t. c. 7. §-a értelmében bélyegmentesek.

15. §. Az 1913. évi XXXVI. t. c. 9. §-ának első bekezdése szerint az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvénycikknek, illetve az e törvénycikk alapján kibocsátott miniszteri rendeleteknek rendelkezéseit ezen szabályrendelet nem érinti.

Amennyiben azonban az üzlet nyitásának és zárásának időpontjára nézve a vasárnapi munkaszünetre vonatkozólag megállapított jogszabályok nem rendelkeznek, annyiban mérvadóul az 1913. évi XXXVI. t. c. rendelkezései alapján alkotott ezen szabályrendeletet kell tekinteni.

E szerint vasárnap és Szent-István napján sem nyithatók tehát korábban az üzletek, mint az ezen szabályrendelet megengedi, viszont azokat az üzleteket, melyek a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó szabályok szerint „egész napon át” nyitva tarthatók, legkésőbb az ezen szabályrendeletben megjelölt időpontban be kell zárni.

16. §. Az 1913. évi XXXVI. t. c. 10. §-a értelmében kihágást követ el s amennyiben a cselekmény súlyosabb rendelkezés alá nem esik, ugyanezen törvényszakasz alapján 300 koronáig, visszae-és esetében pedig, ha a büntetés kiállása óta 2 év még nem telt el, 100 koronától 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon munkaadó, aki ezen szabályrendeletnek

- az üzlet nyitására és zárvatartására,
- az alkalmazottak munka- és pihenő idejére,
- az iparhatóságnál való bejelentésekre vonatkozó rendelkezéseit nem tartja meg.

17. §. Az ezen szabályrendelet szerint iparhatósági hatáskörbe tartozó nem kihágásos ügyekben az iparhatóság az ipariügyekben követendő eljárásra nézve megállapított szabályok szerint jár el.

Kihágási ügyekben pedig:

Elsőfokon a rendőrfőkapitány, illetőleg helyettes, ezek akadályoztatása esetén a tanács által megbízott tisztviselő,

másodfokon a tanács,

harmadfokon a m. kir. kereskedelemügyi miniszter, a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben követendő rendőri büntető eljárás szerint jár el.

18. §. E szabályrendelet a m. kir. kereskedelemügyi miniszter jóváhagyása és kihirdetés után lép életbe.

Mirek.

— **Közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó hónap 28-ikán, azaz csütörtökön d. u. 3 órakor közgyűlést tart.

— **Közgyűlési tárgyak előkészítése.** Sok nehézséget okozott az elmúlt időkből, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai nem ismertek egész terjedelmükben a közgyűlés elé vitt ügyeket, minek következtében sokszor nem is szólhattak részletesen az egyes fontosabb ügyekhez. Márk Endre m. kir. udvari tanácsos, polgármester most az ugynevezett közgyűlési előértekezletekkel óhajt tájékoztatást nyújtani a bizottsági tagoknak az

egyed fontosabb ügyekről. Ezenkívül lapunkban az előadó tanácsnokok ismertetni fogják alapos cikkeiben a közgyűlés elé viendő ügyeket, ami által nemcsak azt érjük el, hogy a bizottsági tagok eleve tájékoztatva lesznek a közgyűlés elé kerülő fontosabb tárgyakról, hanem a közgyűlés is gyorsabb menetű lesz a jól, gondosan és szakszerűen előkészített tárgyak következtében. *A lapunkban időnként megjelenő ismertető és tájékoztató cikkeket ajánljuk olvasóink figyelmébe és felkérjük lapírtásainkat, hogy azokat vagy egészen, vagy részben szíveskedjenek lapunkból átvenni, hogy ezen szak-szerűen megírt cikkeket minél többen olvashassák.*

Január 21-én folytatta a jog-és pénzügyi bizottság ülést, amelyen tudomásul vette Papp Ferenc magánlevéltáros lemondását és azt javasolja a közgyűlésnek, hogy ne töltsse be közbe a magánlevéltári állást és a semmi jelentőséggel nem bíró magánlevéltári bizottságot, hanem a felügyeletet bizza a polgármesterre. A bizottság ezután az üzletek zárójáról alkotott szabályrendeletet korrigálta a kereskedelmi miniszter által kívánt módosításokkal. A hirdetési ügyek kezeléséről szóló szabályrendelet tervezetét a bizottság pártolólág terjeszti a közgyűlés elé. A Reichmann-féle kőbánya részvénytársasággal a közszállítási szerződést a bizottság egy évre javasolja meghosszabbítani, azonban augusztus elején nyilvános árlejtést hirdet a szállításra. A hortobágyi halastó ügyében javasolja a közgyűlés, hogy hatalmazza fel a közgyűlés a polgármestert és főügyészt, hogy a Haltenyésztő társulattal kössék meg a szerződést a lehető legelőnyösebben, ha azonban ez nem volna lehetséges, akkor hirdessen nyilvános árlejtést a bérletre. Mandel Samu pallagi bérlő szerződése lejár és ennek meghosszabbítását kéri, szeszgyár építését óhajtván. Mivel Nagy Jakab kedvezőbb ajánlatot tett, a bizottság a Nagy Jakab ajánlatát terjeszti pártolólág a közgyűlés elé.

A bizottság január 22-én folytatólagosan tartott ülésében kimondta, hogy javasolni fogja a közgyűlésnek a honvédtemető kibővítéséhez szükséges földterületnek 85,967 kor. árban való megvételét.

Csóka Sámuel főjegyző előterjesztést tett a városi nyugdíjszabályzat 25. §-ának módosítására, hogy ha önálló ügyvédi vagy közjegyzői működés után lép valaki a város szolgálatába, ügyvédi idejéből legfeljebb 15 év beszámítható legyen. A jelenlegi polgármesterre nézve a nyugdíjszabályzat 99. §-ától eltérően és javasolja a közgyűlésnek, hogy ügyvédi működéséből 10 évet beszámít a nyugdíjigénybe.

Csűrös Ferenc dr. tanácsnok kérelmét, hogy a kollégium szolgálatában eltöltött idejét számita be a város nyugdíjigényébe, kiadta a bizottság a

tanácsnak, hogy tegyen javaslatot a városi nyugdíjszabályzat egyes szakaszainak módosításáról.

— **Debreczen sz. kir. város 200 éves királyi városi rangra emelése.** Debreczen szab. kir. város törvényhatósága elhatározta, hogy az idén megüli azon nevezetes eseményt, midőn Debreczen várost I. Leopold királyi városi rangra emelte. Az ünnepségnek programjai ezidő szerint még nincs megállapítva, annyi azonban bizonyos, hogy az évforduló ünnepség nem marad el. Ezen alkalomból lapunk szerkesztője Komcz Ákos főlevéltáros és Herpay Gábor levéltáros elhatározták, hogy megírják ezen nevezetes esemény történetét, bemutatják az eredeti adományi levelet hű magyar fordításban, kommentárral, egységes történeti feldolgozásban. Ezen célból folyamodtak Márk Endre m. kir. udvari tanácsos polgármesterhez, mint a magánlevéltári bizottság elnökéhez, hogy engedné át tanulmányuk tárgyává a magánlevéltárban fekvő iratokat. A tanulmány nemcsak a száraz okmányokat fogja bemutatni — a kinyerendő engedély esetén —, hanem fel fogja tüntetni azon okokat és fel fogja sorolni azon érdemeket, melyek arra indították az uralkodót, hogy városunkat királyi városi rangra emelje.

— **Kinevezés.** Domahidy Elemér főispán Des Combes Emil dr. ügyvédet, Papp Lajos dr. és Szabó Gyula dr. ügyvédjelölteket Debreczen sz. kir. városhoz díjas közigazgatási gyakoronkókká nevezte ki.

— **A tudomány gyászja.** A magyar tudományos világnak gyászva van. Folyó hónap 19-ikén elhunyt Budapesten dr. *Kossutány* Tamás m. kir. udvari tanácsos, a vaskorona-rend lovagja, az országos vegyvizsgáló állomás igazgatója, a m. tud. akadémi tagja 67 éves korában elhunyt. A megboldogult 37 éven keresztül mint tanár működött a magyarórvai gazdasági akadémián és nagy munkásságot fejtett ki a vegytani tudomány érdekében. Mintegy 200 tudományos könyve és értekezése jelent meg. A külföldi tudós világa szakvéleménynek tartotta a kémiai tudományok terén. Lapunk felelős szerkesztője unokatestvérét gyászolja az elhunytban.

— **A faillatosság kiváltása.** A városi tanács többek azon kérelmét, hogy a polgári faillatosságnek 1914 december hó 31. napjában megállapított kiváltási határideje meghosszabbításlessék, nem teljesíti, — mivel ezen határidő letelte után — e ki nem váltott famennyiségnek értékesítésére nézve már más intézkedés tétellett. A már kiváltott illet-

mény fának beszállítására a f. 1915. év március 1-ig engedélyben halasztást a városi tanács, mert március hóban az erdőtestben felfuvarozás már nem engedhető.

— **Halálozás.** A városi világitási vállalat egy érdemes tisztviselője hunyt el folyó hó 17-ikén: Várady István, a vállalat könyvelője, aki nagy szorgalommal és lelkiismeretes buzgalommal vett részt a vállalat ügyeiben. Haláláról a következő gyászjelentést tettük igaz részvétellel:

Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk szeretett jó fiam, testvérem, sógorom, unokatestvérem és jó rokonunk Várady István, Debreczen sz. kir. város világitási vállalatának könyvelője, munkás életének 52. évében, hosszas, de különösen 3 hetű súlyos betegség után f. hó 17-én, reggeli 6 óraker történt elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó január hó 19-én, kedden d. u. 3 óraker fogjuk a József kir. herceg-u. 4. számú házunktól, a református egyház szertartása szerint tartandó ima után a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyezni. Végtesztesség-tételére rokonainkat, ismerőseinket s az elhunyt pályatársait fájó szívvel meghívjuk. Debreczen, 1914 január 17. Áldás és béke poraira! Bánatos édes anyja: özv. Várady Istvánné szül. Csapó Teréz. Testvére: Várady Zoltán nejevel Grünstein Klárával. Unokahuga: Kovács Irén férjével Darvas Nándorral. Számos közeli és távoli rokon nevében is.

— **Drágább a gyertya.** A gyertya ára a háború kitörése óta ugyszólva hétről-hétre drágul. Most legújában 18 koronával lett drágább a gyertya 100 kilogrammjá. A drágulást a gyárak azzal okolják meg, hogy a legfőbb nyersanyag, a faggyú ára nagyon emelkedett. Arról azonban nem szólnak, hogy a drágulás sokkal nagyobb arányu, mint a faggyú árának emelkedése, ugy, hogy közelálló az a feltevés, hogy a kereslet nagybódását akarják tulajdonképen a gyárak nagyarányu áremeléssel kihasználni. A petróleumban való hiányt tehát nemcsak a petróleum áraban, hanem a gyertya áraban is meg kell fizetnünk. A hatósági beavatkozás helyénvaló lenne a gyertya-iparban is.

473—1915.

Hirdetmény.

A városi tanács tudatja a város közönségével, miszerint a m. kir. minisztérium 8682—914. M. E. számú rendeletének 5. §-ában törvényhatóságoként szervezett ármegállapító bizottságok azon határozatait, melyekkel a búzára, rozsrá,

árpára és tengerire, valamint az ezekből készült lisztfajtákra nézve a követelhető legmagasabb árakat megállapították, kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur felülvizsgálván, a megállapított legmagasabb árakat az egész ország termelési és fogyasztási viszonyainak mérlegelésével, a szükséghez képest megváltoztatta, illetve azokat új-ból megállapította.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 913—IV. 3—1915. számú rendeletével az ország egész területére nézve ekként megállapított legmagasabb árak a Budapesti Közlöny 1915. év január hó 7-iki számában táblázatosan közzétételén, azok a közzététel napjától azonnal hatályba léptek.

Ezen táblázatos kimutatás szerint Debreczen sz. kir. város területére vonatkozólag a búzáért, rozsrért, árpáért és tengeriért, valamint az azokból előállított lisztert követelhető legmagasabb árak a városi tanács mint ármegállapító bizottság előzetesen hozott, s közhírré tett 24.061—914. számú határozatának hatályon kívül helyezésével következőképen nyertek megállapítást:

A buza métermázsája . . .	40 kor.	— fill.
a rozs „ . . .	31 „	50 „
az árpa „ . . .	27 „	50 „
a tengeri „ . . .	20 „	50 „

nyert megállapítást.

A követelhető legmagasabb ár a 8682—914. M. E. számú rendelet 1. §-a értelmében búzánál 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 76 kilogrammos súlyminőségű egészséges búzára, rozsnál 2%-nál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 70 kilogrammos súlyminőségű egészséges rozsrá, tengerinél pedig egészséges őrlöképes és emberi táplálkozásra alkalmas, de nem apró vagy gömbölyű szemű (cinquantin, putyi) tengerire vonatkozik.

Az ezen terményekből készült lisztfajtákért követelhető legmagasabb árak az illető terményekre vonatkozólag fentebb közölt legmagasabb árak alapul vételével, a 8682—1914. M. E. számú rendelet 1. §-ában meghatározott százalékos ártöbbletek hozzáadásával számítandók ki.

Ehez képest a finom tészta-

liszt métermázsájának legmagasabb ára	67 kor.	— fill.
főzöliszté métermázsánsként	63 „	— „
kenyérliszte „	46 „	96 „
simaliszte „	48 „	80 „
rozsliszte „	42 „	62 „
árpaliszte „	43 „	40 „
tengeriliszte „	29 „	72 „

nyert megállapítást.

Kevert búzalisztok:

70% főzliszt 30% árpaliszt legmagasabb ára mm.-ként	57	kor.	12	fill.
67% kenyérliszt 33% ápaliszt legmagasabb ára mm.-ként	45	"	78	"
67% simaliszt 33% árpaliszt legmagasabb ára mm.-ként	47	"	02	"
70% kenyérliszt 30% tengeri- liszt legmagasabb ára mm.-ként	41	"	79	"

Kevert rozsliszt:

67% rozsliszt 33% árpaliszt legmagasabb ára mm.-ként	42	kor.	88	fill.
70% rozsliszt 30% tengeri- liszt legmagasabb ára mm.-ként	38	"	75	"

Ha a fentebb meghatározott gabonanemű vagy liszt árusítása a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban (kicsinyben való vagy részletkereskedésben) történik, a m. kir. miniszterium 8682—914. M. E. számú rendeletének 9. §-a értelmében az eladó csak olyan árakat számíthat, amelyek a megállapított legmagasabb árnál nem aránytalanul magasabbak. A hivatolt számú összminiszteri rendelet ezen 9. §-ában foglaltak alapján a városi tanács a helyi viszonyok figyelembe vételével megengedhetnek tartja, hogy a kicsinyben való árusításnál az eladó a fentebb kitüntetett legmagasabb árnál legfeljebb 8%-al magasabb árakat számíthasson fel.

Ezen százelékes ártöbblet hozzáadásával a fentebb felsorolt gabonaneműek, s ezekből készített őrlemények legmagasabb árai az u. n. közvetett kereskedelembe következő megállapítást érnek:

A buza legmagasabb ára kilónként	43	fillér
a rozs " " " "	34	"
az árpa " " " "	30	"
a tengeri " " " "	22	"
a finom téstaliszt legmagasabb ára kilónként	72	"
a főzliszt legmagasabb ára kilónként	68	"
a kenyérliszt " " " "	51	"
a simaliszt " " " "	53	"
a rozsliszt " " " "	46	"
az árpaliszt " " " "	47	"
a tengeriliszt " " " "	32	"

Kevert búzalisztok:

70% főzliszt 30% árpaliszt legmagasabb ára kilónként	62	fillér
67% kenyérliszt 33% árpaliszt legmagasabb ára kilónként	49	"

67% simaliszt 33% árpaliszt legmagasabb ára kilónként	51	fillér
70% kenyérliszt 30% tengeriliszt legmagasabb ára kilónként	45	"

Kevert rozsliszt:

67% rozsliszt 33% árpaliszt legmagasabb ára kilónként	46	fillér
70% rozsliszt 30% tengeriliszt legmagasabb ára kilónként	42	"

A fentebb felsorolt terményeket, s az ezeket előállított lisztkészítményeket a meghatározott legmagasabb árnál drágábban árusítani tilos.

Aki a tilalmat megszegi, kibégást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Debreczen, 1915 január hó 16.

A városi Tanács.**Hirdetéseket**

**„A Város“ részére felvesz
a kiadóhivatal
Kossuth-utca, Városház épület.**

„Apolló“ mozgó

Piac- és Miklós-utca sarok.

A debreceni közönség legkedveltebb

mozgó színháza.

Minden 2—3-ik napon

a főváros legelőkelőbb mozgó színházainak ujdonságaiból

gazdag és változatos új műsor.

Délután 5 és 7 órákor félhelyárak.

Kényelmes dohányzó, várakozó és büffé.